

ƏLCƏZAİRDƏ O GÜNLƏR...

onda Rauf Hacıyev orda Konservatoriya yaradırdı...

Mən, Safura Həsən qızı Əsgərova 1936-cı il oktyabr ayının 24-də Bakıda, ziyalı ailəsində doğulmuşam. Ata babam Hacı Abdüləli Məmməd oğlu, Zəngəzur mahalında din xadimi-axund o idi. Atam görkəmli geoloq Həsən Abdüləli oğlu, anam Şərqiyyə xanım Adilbəy qızı Xanlarova olub. Mən 1944-cü ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının nəzdindəki 10 illik musiqi məktəbinə qəbul olunmuşam. Konservatoriyanın fortepiano şöbəsini 1961-ci ildə qurtarıb, təyinatla konsertmeystr, 2 nömrəli məktəbdə isə musiqi müəllimi işləmişəm.

Həyat yoldaşım Firudin Əsgərov vaxtilə Neft Akademiyasında dərs deyirdi. Sonra Əlcəzairə, uzun müddətli ezamiyyətə göndərildi. Getməli olduq.

Mən böyük bəstəkar Rauf Hacıyevin 100 illiyi ərəfəsində, Əlcəzairdə çalışdığımız günləri, bir daha xatırladım və onu da lazım bildim ki, mənim yadıma düşənlər "Qobustan"ın oxucuları üçün də maraqlı olar...

Əlcəzairdə başqa sahələr kimi neft-kimya sahəsində də mütəxəssislər yetişdirmək üçün Sovet İttifaqının demək olar ki, hər yerindən ora alimlər göndərilmişdi. Ərz elədiyim kimi, Azərbaycanın Neft və Kimya İnstitutundan ora gedən müəllimlər arasında mənim həyat yoldaşım da vardı. Mən və iki oğlum həyat yoldaşım ilə birlikdə 1971-ci ilin sentyabrında Əlcəzairə yolla düşdük...

Bumerdes adlı xudmani bir şəhərdə yaşayırdıq. Orda 3 institut vardı. Hamımız evlə təmin olunmuşduq. Hasara alınmış bu şəhərciyi polislər qoruyurdu. Giriş-çıxış nəzarət altındaydı. Aralıq dənizinin sahilində yerləşən bu şəhərin küçələri tərtemizdi, dənizə qədər uzanan yolun hər iki tərəfi portağal, naringi ağaclarıydı. Ətrafdakı yaşıllıq göz oxşayırdı. Mətbuat, telefonsa sahiləydi.

Dirijor olan moldovan qadın, xor kapellası yaratmışdı. Tez-tez

Əlcəzairdəki xarici səfirliklərə konsert verməyə gedirdik, mən də pianoçu kimi həmin tərkibdəydim. Konsertlərdə Şopenin, Debussinin əsərlərini çalırıdım. Günlərin bir günü vətənpərvərlik hissi məni yerimdən oynatdı və qərara gəldim ki, yeri gəlmişkən, öz gözəl azərbaycan musiqimizi, iki minlik konsert salonunda, çoxlu milləti təmsil edən nümayəndələrin gözü qarşısında hamıya, xüsusən də ərəblərə çatdırım. Hələ üstəlik, bir dəstə bizim müəllimlərdən ibarət mahnı və rəqs ansamblı yaratmışdıq. Hətta qadınlar, uşaqlar da bu özfəaliyyətdə iştirak edirdi. Xalq mahnılarımız, rəqlərimiz hərərlə qarşılanırdı, ələlxüsus ərəblər tərəfindən. Belə konsertlərin birində Bakıda təzə gəlmiş gənc müəllim Vaqif də öz ailəsi ilə birlikdə iştirak edirdi. Səhərisi gün qapımız döyüldü, mənə bir zərf verdilər. Zərfi açdım və gördüm ki, mənə həsr olunmuş bir şeirdi. Müəllifi də Vaqif müəllimdir...

Bakıda Konservatoriyada oxuduğum zaman səhnəyə çıxıb imtahan verdiyim vaxt çox həyəcan keçirərdim, ancaq burda Azərbaycanın və xalqının adı elə bil mənə güc verdi, özümdə cəsarət tapdım...ki, bu cəsarət sizdə hardandı, azərbaycan mahnılarını çalib-oxumaq hardan ağılınıza gəldi? Onlara dedim ki, Bakıda Konservatoriyada oxuduğum zaman səhnəyə çıxıb imtahan verdiyim vaxt çox həyəcan keçirərdim, ancaq burda Azərbaycanın və xalqının adı elə bil mənə güc verdi, özümdə cəsarət tapdım...

O vaxt Əlcəzairdə Konservatoriya yaratmaq üçün görkəmli bəstəkarımız Rauf Hacıyev də ora gəlmişdi. Bazar günləri Rauf müəllim arvadı və qızı ilə paytaxtdan Bumerdesə gələrdi, həmin vaxtlar hamımızdan ötrü bayram olar, qeyri millətlərdən olan müəllimlər də kluba yığılardıq. Rauf müəllim piano arxasına keçib, öz mahnılarını, filmlərə yazdığı musiqiləri çalanda, hamı ləzzət alırdı, videoya çəkirdilər. Belə gəlişlərin birində mənə dedi ki, - Safuroçka, xor üçün yazdığım

oratoriyamı gətirmişəm, verim rus xorunun dirijoruna. qoy hazırlasın, sən də pianoda xoru müşayiət eləsən, necə olar?" Mən notları alıb gözəndən keçirdim, razılıq verdim. Sonra Rauf müəllim onu da əlavə elədi ki: "Moskvadan dörd pianoçu gəlib, heç biri çala bilmədi. Çalış çatdırasan. Sənə 3-4 gün vaxt verirəm".

Hər gün kluba gəlib məşq eləyirdim. Çətin olmağına çox çətin idi. Çünki orkestrin çalmasını birçə pianoçu yəni mən yerinə yetirməliydim. Həmin gün gəlib çatdı və Rauf Hacıyev, bir dəstə ərəb, Konservatoriyamın işçiləri və rektoru ilə Bumerdesə təşrif buyurdular. Əvvəlcə xorun çıxışı oldu. Sonra mən Şopenin, Skarlattinin və Elmira Nəzirovamın əsərlərini çaldım. Daha sonra Azərbaycan mahnı və rəqs ansambli səhnəyə çıxdı. Bunların hamısını mən tək müşayiət eləyirdim. Axırda da bir vokalçı oxudu. Gurultulu alqışlardan sonra Rauf müəllim sevincindən səhnəyə çıxdı, mənə qucaqlayıb alınından öpdü, sonra ərəb rektoru da əlimdən öpdü. Bizim azəri çayınlarımız sevincdən ağlayırdılar...

Rauf Hacıyev Əlcəzairdə çox sevildi. Onun həmin ölkədəki musiqi xidmətləri həddindən artıqdır. Durub-oturub həmişə bizə deyirdi: "Azərbaycanlı olduğunuzu heç vaxt unutmayın, onu da bilin ki, bizim xalqımız çox istedadlı, bacarıqlı xalqdır. Sizlərə afərin ki, qərrib ölkədə bunu sübuta yetirdiniz".

Sonra... Hə, sonra rektor və Rauf müəllim mənə paytaxtda öz yanlarında iş təklif etdilər və söz verdilər ki, həftədə 3 dəfə məşin göndərrik. səni aparıb-gətirər, çox uzaq deyil, birçə saatlıq yoldur. Yoldaşım razı olmadı, elə mən də... Uşaqlarımı nəzərə alıb razılıq vermədim. Ancaq onu deyim ki, ansamblimiz mütəmadi olaraq Bumerdesədə, səfirliklərdə, başqa şəhərlərdə, hətta teatrlarda çıxış edirdi. Onu deyim ki, Rauf müəllimin anadan olmasının əlli illiyinə həsr edilmiş yubiley tədbirini paytaxt Əlcəzairin ən böyük teatrında keçirdik. Öz

adımızdan ona hədiyyə də bağışladıq. Bizimkilərin bu dərəcədə bacarıqlı və istedadlı olduğunu görəndən Rauf müəllim həddən artıq sevinir, qol-qanad açırdı. Axı ansamblimizin bir çox üzvləri heç musiqiçi də deyildi, hamısı başqa-başqa ixtisas müəllimlərindən ibarət idi. Mən də öz bacarığımı əsirgəmədim. Bundan başqa rus səfirliyi nəzdindəki musiqi məktəbində dərs deyirdim. 1980-84-cü illərdə tələbələrə çox idi: ərəb, rus, ukraynalı, erməni, latış, azəri uşaqları. Hər bayramda çıxış edirdik. Nəydi onda... Bir dəfə də yeni ili bayram edirdik, aparıcı Saşaya tapşırıdım ki, bir iri qırmızı torba hazırla, necə uşaq varsa, hamısına ayrı-ayrı hədiyyə al, yığ böyük torbaya, səhnədə çıxış edib qurtaranda bir-bir paylarsan onlara. Mən pianoda "Cücələrim" mahnısını çaldım, uşaqlar oxuya-oxuya oynadılar. Bütün zal ayağa qalxdı, həm çalır, həm bizə qoşulur, bizi səhnədən buraxmaq istəmirdilər. "Şaxta baba" da uşaqlara bir-bir hədiyyə paylayırdı. Ezamiyyət müddətini bitirib vətənə qayıdan müəllimlər Yolasalma məclisi düzəldirdi və yemək-içmək olurdu. Hər gedən adam Bumerdesdən nə aparmaq istədiyini, öz arzusunu kağıza yazıb qutuya atırdı. Yadımdadı, bir cavan valideyn belə də yazmışdı: "Bumerdesdən biz ancaq musiqi müəlliməsi Safura xanımı aparmaq istəyirik". Sonradan eşitdim ki, həmin uşaqlardan 3-ü öz şəhərlərindəki istedadlı uşaqlar məktəbinə qəbul olunublar. Mənə məktub yazdılar, mən də çox sevindim, ürkədən təbrik elədim...

Əh, keçən günlər... Bakıya qayıdandan sonra hamımız ailəlikə Əlcəzairdəki günlərimizi yadımıza salıb, az qala birçə-birçə hər şeyi, hər bir adamı, indiyə qədər xatırlayırdıq. Yaddaşdan silinməyən belə şəxslərdən biri sözsüz ki, böyük sənətkar, Azərbaycanımızın Xalq artisti Rauf Hacıyevdir. Allah ona rəhmət eləsin...

Səfurə Əskərova
musiqiçi